

**Narodowy
Instytut
Onkologii**

im. Marii Skłodowskiej-Curie
Państwowy Instytut Badawczy
Oddział w Krakowie

Kraków | 15-16 października 2021

JUBILEUSZ 70-LECIA

Współorganizatorzy:

Kraków

MAŁOPOLSKA

INFORMATOR

PATRONAT HONOROWY

Minister Zdrowia
Adam Niedzielski

Ministerstwo Zdrowia
Patronat Honorowy Ministra Zdrowia

KOMITET HONOROWY

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia
Sławomir Gadomski

Wojewoda Małopolski
Łukasz Kmita

Marszałek Województwa Małopolskiego
Witold Rafał Kozłowski

Prezydent Miasta Krakowa
prof. dr hab. Jacek Majchrowski

Dyrektor Narodowego Instytutu Onkologii im. M. Skłodowskiej- Curie -Państwowego Instytutu Badawczego
prof. dr hab. n. med. Jan Walewski

Prorektor Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. Collegium Medicum
prof. dr hab. n. med. Tomasz Grodzicki

Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej
prof. dr hab. n. med. Andrzej Matyja

Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Pomoćników
mgr Zofia Małas

PATRONAT MEDIALNY

**NAUKA
W POLSCE**

Szanowni Państwo,

Jest dla nas prawdziwą radością to, że pomimo różnorodnych trudności z którymi borykamy się na co dzień dotrwaliliśmy do Jubileuszu 70-lecia działalności krakowskiego oddziału Narodowego Instytutu Onkologii im. M. Skłodowskiej- Curie Państwowego Instytutu Badawczego i możemy go razem świętować.

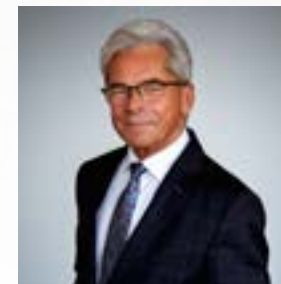
Jest to jubileusz pod wieloma względami inny niż wszystkie dotychczasowe. Stan finansów naszego ośrodka ogranicza nam możliwość realizowania ze środków własnych wszystkich zamierzeń a rozwijająca się pandemia SARS-CoV-2 nie pozwala na pracę w normalnych warunkach i tradycyjne obchody jubileuszu. Tym większą wdzięczność jesteśmy winni wszystkim osobom, które zdecydowały się poświęcić tutejszej placówce swoje zdolności i zaangażowanie. To jest najważniejszy kapitał na przyszłość. Kadra kierownicza i wysokiej klasy specjaliści ze wszystkich dziedzin onkologii, wspierani przez oddanych pracowników działu administracyjno-technicznego i tworzący jeden zespół to gwarancja wdrożenia programu naprawczego i przywrócenia naszemu ośrodkowi dawnej świetności i należnego miejsca na onkologicznej mapie kraju.

Jesteśmy głęboko przekonani, że kolejne, rozpoczynające się właśnie dziesięciolecie istnienia Oddziału w Krakowie zapisze się w historii jako czas głębokich zmian. Bo przecież dzięki Państwa zaangażowaniu w dalszym ciągu planujemy, pozyskujemy środki na nowe inwestycje i modernizujemy nasze Kliniki i Zakłady.

Cieszymy się również z tego, że w podejmowanych działaniach możemy liczyć na wsparcie i pomoc wielu instytucji i osób, które dzisiaj mamy zaszczyt gościć w naszych progach. Państwa obecność utwierdza nas w przekonaniu, że jesteśmy wiarygodnym partnerem zarówno w odniesieniu do naszej działalności diagnostycznej i terapeutycznej jak i naukowo-badawczej i że z korzyścią dla chorych z naszego regionu realizujemy misję którą sobie przed wielu laty wyznaczyliśmy: „Dokonalimy się, aby leczyć jak najlepiej”.

prof. dr hab. n. med. Janusz Ryś
Dyrektor
Narodowego Instytutu Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie
- Państwowego Instytutu Badawczego Oddziału w Krakowie

prof. dr hab. n. med. Kazimierz Karolewski
Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego

**Program
15.10.2021 (piątek)**

Narodowy Instytut Onkologii im. M. Skłodowskiej Curie – Państwowy Instytut Badawczy,
Oddział w Krakowie ul. Garncarska 15/17, godz. **11:00 – 17:00**

- 11:00 – 11:10** Powitanie zaproszonych gości i uczestników spotkania
prof. dr hab. Janusz Ryś
- 11:10 – 11:40** Wystąpienia zaproszonych gości
- 11:40 – 12:00** Prezentacja realizacji projektu unijnego:
„Poprawa jakości i skuteczności leczenia pacjentów onkologicznych wraz z dostosowaniem klinik do aktualnych standardów opieki w CO-I Oddział w Krakowie poprzez remont Klinik Onkologii i Ginekologii Onkologicznej oraz Zakładu Patomorfologii Nowotworów”
*prof. dr hab. Janusz Ryś,
mgr inż. Katarzyna Jeżak,
mgr inż. Agnieszka Dudzińska*
- 12:00 – 12:10** Wspomnienie prof. dr hab. Hanny Kołodziejkiej-Wertheim –
Dyrektora Instytutu Onkologii w Krakowie w latach 1954-1980
prof. dr hab. Marian Reinfuss
- 12:10 – 12:15** Odświeżenie tablicy pamiątkowej poświęconej
prof. Hannie Kołodziejkiej-Wertheim
*Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Sławomir Gadomski
prof. dr hab. Jan Walewski
prof. dr hab. Marian Reinfuss
prof. dr hab. Janusz Ryś*
- 12:15 – 13:15** Zwiedzanie nowo wyremontowanych klinik: Onkologii
Klinicznej z Pododdziałem Leczenia Nowotworów
Układu Chłonnego, Kliniki Ginekologii Onkologicznej i Kliniki
Radioterapii oraz Zakładu Patomorfologii Nowotworów
- 13:15 – 14:00** przerwa
- 14:00 – 15:00** Koncert Andrzeja Sikorowskiego „Krakowskie Klimaty”
(Teatr Groteska)
- 15:00 – 17:00** Spotkanie pracowników

**Program
16.10.2021 (sobota)**

Pałac Wielopolskich – siedziba Prezydenta Miasta Krakowa
pl. Wszystkich Świętych 3-4, godz. **9:00-13:00**

- 9:00 – 9:15** Powitanie gości
prof. dr hab. Janusz Ryś
- 9:15 – 9:30** Wystąpienie Dyrektora Narodowego Instytutu Onkologii
im. M. Skłodowskiej-Curie z – Państwowego Instytutu Badawczego
Oddziału w Krakowie
prof. dr hab. Janusz Ryś
- 9:30 – 10:15** Wystąpienia zaproszonych gości
- 10:15 – 10:35** Wykład jubileuszowy „Ostatnie 70 lat w onkologii”
*Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
prof. dr hab. n. med. Radziszaw Kordek*
- 10:35 – 13:00** Uroczyste wręczenie odznaczeń pracownikom Narodowego Instytutu
Onkologii im. M. Skłodowskiej – Curie – Państwowego Instytutu
Badawczego, Oddziału w Krakowie

**Prof. dr hab. n. med. Hanna
Kołodziejska-Wertheim**
- laudacja z okazji wmurowania
tablicy pamiątkowej

Prof. Kołodziejska urodziła się w roku 1914; ukończyła studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego w maju 1939 roku.

W czasie okupacji pracowała w Szpitalach Ujazdowskim i Wolskim, a od 1943 roku w Instytucie Radowym w Warszawie.

Wojna przyniosła Jej wiele nieszczęść; mąż został zamordowany na Pawiaku, ojciec lekarz - chirurg i oficer w Katyniu, matka zginęła w czasie Powstania Warszawskiego. W czasie Powstania, Pani Profesor była kierownikiem punktu sanitarnego na Mokotowie, została ranna. Warto tu przypomnieć, że była autorką słów do słynnej Kolędy Warszawskiej z 1944 roku o polskim żołnierzu, którego pastuszkowie wiedli, ze zburzonej, umęczonej Warszawy do Betlejem. Pozwólcie Państwo, że zacytuję zwrotkę z tej kolędy: *Za wolnością zatęskniło / serce młode i gorące, co walczyło w zapomnieniu / przez słoneczne dwa miesiące. Daj, bym przetrwał wszystkie boje i znów ujrzał miasto moje.* Po wojnie na przełomie 1945 i 1946 roku Pani Profesor przebywała w USA jako członek Polskiej Misji Zaopatrzeniowej, współpracującej z UNRRA, dzięki czemu do Polski trafiło 8 gramów radu i 10 aparatów do rentgenoterapii. Na przełomie 1946 i 1947 roku była stypendystką w Memorial Hospital w Nowym Jorku. Od 1947 roku, jeszcze w trakcie trwającej rozbudowy, rozpoczyna pracę w Instytucie Onkologii w Warszawie, jako kierownik Oddziału Ogólnego i Działu Metodyczno Organizacyjnego.

W 1954 roku otrzymuje, jako docent, nominację na stanowisko Dyrektora Oddziału Instytutu Onkologii w Krakowie, którym kieruje przez 26 lat, do 1980 roku.

W latach 1981 do 1990 pracowała w Centrum Onkologii w Warszawie, kierując między innymi redakcją kwartalnika „Nowotwory”. Pani Profesor była redaktorem i współautorem podręcznika „Patologia i Klinika Nowotworów”, który przez wiele lat był jakby biblią polskich onkologów. Była również współredaktorem i współautorem pierwszego międzynarodowego podręcznika onkologii „Manual of Clinical Oncology” wydany przez Międzynarodową Unię Przeciwrakową (UICC) w 1973 roku. W UICC pełniła funkcję wiceprezydenta do spraw regionu wschodnio-europejskiego.

Była Przewodniczącą Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Onkologicznego w latach 1964 -1974 i Redaktorem Naczelnym kwartalnika „Nowotwory” w latach 1970- 1990. Pani Profesor znała kilka języków obcych; oczywiście doskonale mówiła po angielsku, ale największy podziw wzbudzała Jej przepiękna, elegancka francuszczyzna.

Mimo pozornego rysu surowości, była człowiekiem życzliwym, wspaniałym lekarzem, pełnym prawdziwego ciepła i nie udawanej serdeczności wobec chorych. Była znakomitą nauczycielką i opiekunem młodych lekarzy. Wychowała rzeszę – specjalistów, doktorów, docentów i profesorów, ludzi, którzy zawdzięczali jej tak wiele, że prawie wszystko. Jestem również wśród nich.

Nie da się w krótkim czasie tego wystąpienia przedstawić ogromnych zasług Pani Profesor dla NIO-PIB Oddziału w Krakowie. Podsumowując jednym zdaniem, pod Jej kierunkiem, mały szpital Lecznica Związkowa i raczkujący

szpital onkologiczny, przekształcił się w nowoczesną placówkę onkologiczną, kliniczną i badawczą, stając się jednym z czołowych ośrodków onkologii polskiej.

Profesor zmarła w sierpniu 2004 roku w wieku 90 lat.

W zakończeniu artykułu "In memoriam" zamieszczonym w „Nowotworach”*, bezpośredni następca Pani Profesor, Jan Skołyszewski napisał: Odszedł od Nas wspaniały człowiek, wybitny naukowiec, lekarz, humanista i nauczyciel wielu pokoleń polskich lekarzy.

Jestem przekonany że dzisiejsza uroczystość utrwali pamięć Pani Profesor, w następnych pokoleniach polskich lekarzy.

prof. dr hab. Marian Reinfuss

*Nowotwory (Journal of Oncology) 2004, volume 54: 587–588

Głęboki humanizm

- o prof. Hannie Kołodziejskiej-Werthheim opowiada prof. Katarzyna Mroczkowska-Brand*

Jak Pani Profesor poznała Hannę Kołodziejską-Wertheim?

Pani Hanna przychodziła często do moich rodziców w odwiedziny na ulicę Topolową. Zazwyczaj z puszką sardynek, wtedy bardzo cennym załącznikiem, oraz z tym, co podnosi ludzi na duchu – z pozytywną energią i przede wszystkim, fantastycznym poczuciem humoru. Szczególnie dla mojego taty każde spotkanie z Panią Hanną to, powiem w slangu młodzieżowym, jakby mu ktoś naładował baterię. Bo ona miała wiele cech, które mój tato niezwykle cenił. Warte podkreślenia, zwłaszcza z obecnej perspektywy, jest, że Pani Hanna i moi rodzice bardzo się różnili światopoglądowo, oni byli bardzo wierzącymi ludźmi, ona wręcz przeciwnie, a mimo to świetnie się dogadywali, cenili i szanowali, bo łączyły ich te najważniejsze wspólne wartości.

To znaczy?

Dobroć, „niepoprawną” wręcz uczciwość, poświęcenie dla drugiego człowieka, dystans do spraw materialnych, skromność i umiejętność dojścia do czegoś samemu tylko poprzez swoje zdolności i pracę. Ja, jako historyk literatury, wspominałabym tu o ideałach Alberta Camus’a takich jak wiara w człowieczeństwo, które może zabrzmieć dumnie, ale tylko wtedy kiedy sami czynimy to hasło wiarygodnym. Cechy, które wymieniłam, przekazał mojemu ojcu, jego ojciec. Mój dziadek, jak miał pięć lat stracił mamę, jak miał siedem - ojca. Majątek przejął jego stryj, ale go albo roztrwonił albo źle gdzieś zainwestował, fakt jest, że gdy dziadek stał się pełnoletni, majątku już nie było. I dziadek z dokumentem zwanym „świadeństwo ubóstwa” poszedł w świat. Skończył farmację, znał

języki, miał stypendium. Pani Hanna straciła mamę w Powstaniu Warszawskim, sama była ciężko ranna, a jej męża rozstrzelano na Pawiaku. Zaraz po wojnie poleciała na dwa lata do Stanów, tam miała stypendium. Kiedy została dyrektorem w Krakowie w całości zdecydowała poświęcić się Instytutowi. Całe dni i wieczory spędzała w pracy. Jak do nas przychodziła, prosto z Instytutu to była 20.00. Do korzyści materialnych nie przywiązywała wagi. Mieszkała na Kieleckiej w malutkim mieszkanku z jednym pokojem. Wyglądało prawie jak cela mniszki. Nad łóżkiem wisiał klucz z mieszkania warszawskiego, bo tyle jej zostało po powstaniu.

Często wracała w rozmowach do powstania?

Nie, ale pamiętam ranę na jej nodze. To nie była tylko blizna, po prostu jej brakowało części nogi. Wrażenie było przykre. Dzisiaj zrobiono by z tego plastyczne cudenka. Może i wtedy można było coś lepiej zrobić, ale ona miała inne rzeczy na głowie.

Mówiła o nich?

Tak. Na początku lat siedemdziesiątych ojciec został dyrektorem Instytutu Anglistyki, więc mieli wspólne tematy. Z dumą mówiła, że właśnie w Instytucie udało jej się wprowadzić jakiś nowy rodzaj badań czy lekarstw. I była mowa o kobalcie z jakimś trudem zdobytym. Zastanawiałam się wówczas nad jej umocowaniem politycznym. Potem rodzice mi tłumaczyli, że ona po to używa tej swojej partyjności, żeby zrobić więcej dla pacjentów i za to ją oboje niestęchanie podziwiali. Sama dla siebie nie czerpała z tego tytułu żadnych zysków. Mówili o niej „świecki święty”, a kiedy ktoś próbował porównywać ich stanowiska mój ojciec mawiał: troszczenie się o studenta to nie jest ratowanie komuś życia. Są na świecie ludzie, którzy potrafią całe życie poświęcić, żeby innych ratować. I ona była takim człowiekiem. I to, co ich łączyło to był głęboki humanizm.

Czy była dyrektorem rządzącym twardą ręką?

Dyskutowali o trudności bycia kimś wymagającym po to, żeby coś było zrobione a jednocześnie starać się, żeby nie być za ostrym. Mój

ojciec uchodził za zbyt surowego w pracy, o czym dowiedziałam się po latach. Natomiast nie potrafię odpowiedzieć na pytanie o Panią Hannę, bo ja ją znałam tylko od tej łagodniejszej strony. Opowiadała dużo o podróżach, o ciekawych ludziach, o kongresach naukowych, spotkaniach z kolegami ze Związku Radzieckiego. Co ciekawe, jak zaczynało o tych kolegach mówić źle, a zaczynało, bo dyskurs polski był antyrosyjski, to ona mówiła: „Stop! Uważajcie, bo można kogoś niesłusznie skrzywdzić”. I tu zaczynała opowiadać o jakimś lekarzu czy fizyku atomowym - o ryzyku, jakie podejmują, o strachu w długich latach stalinowskich, o tym, że za każde zbyt krytyczne wobec władz określenie czy żart, podsłuchane i doniesione groziło dwadzieścia lat w gułagu. Mnie ten moment bardzo wbił się w pamięć, jak ona podkreślała, że nie wiemy o czym mówimy, że nie mamy prawa uważać, że oni są tchórzliwi a my odważni.

Jaką była kobietą?

Atrakcyjną. To brało się przede wszystkim z uśmiechu i inteligencji bijącej z twarzy. Czy miała makijaż? Jeśli tak to bardzo dyskretny. Miała swój styl w ubieraniu się i powiedziałabym, że to był strój profesjonalno-sportowy. I była nałogowym palaczem. Choć wtedy nie było to takie dziwne nawet w środowisku lekarskim, to ona się chowała, wychodziła, żeby zapalić.

Co, Pani zdaniem, stawiała na pierwszym miejscu?

Wartość intelektu i serca.

**dr hab. Katarzyna Mroczkowska-Brand – emerytowany pracownik Katedry Komparatystyki Literackiej, Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, stypendystka Uniwersytetu w Rochester, NY, USA, komparatystka, romanistka i hiszpanistka, tłumaczka na język angielski m.in. książek Ryszarda Kapuścińskiego: „Cesarz”, „Szachinszach”, „Jeszcze dzień życia”*

rozmawiała: Katarzyna Strzałkowska – rzecznik prasowy NIO-PIB Oddział w Krakowie

Krótkie wspomnienie o prof. dr hab. Hannie Kołodziejskiej-Wertheim

Moja Mama Anna Morawska oraz Pani Profesor Hanna Kołodziejska rzeczywiście blisko się przyjaźniły. Pamiętam regularne wzajemne telefony i wizyty, które trwały od lat sześćdziesiątych. Poznały się w Instytucie Onkologii, gdzie Mama pracowała w bibliotece w późnych latach stalinowskich i wczesnych postali-

nowskich. Spędziły mnóstwo godzin rozmawiając o publicznych obowiązkach lekarzy i dziennikarzy oraz o polityce światowej i lokalnej. Szczególnie ta ostatnia miała ogromne znaczenie zważywszy, że moja Mama była z kręgu Tygodnika Powszechnego i Znak a Hanka była członkiem PZPR. To były w tamtych czasach niefortunne mury skutecznie odgradzające od siebie ludzi z różnych środowisk i uniemożliwiające konwersacje. Pamiętam, że Mama w czasie tych debat kilkakrotnie odwiodła Hankę od wystąpienia z partii, szczególnie w czasie odrotu tejże od październikowych reform i potem w 1968, argumentując, że w istniejących warunkach jej postawa i oddanie zawodowe są najważniejsze dla ludzkiego życia i funkcjonowania szpitala, a jak wystąpi z partii, to utraci swoją pozycję.

Moja Mama miała dla Hanny Kołodziejskiej duży szacunek za jej skromny styl życia i kompletny brak instynktu posiadania oraz za niezależność sądów i gotowość obrony tychże, zwłaszcza w sprawach chorych i szpitala.

Po śmierci Mamy w 1972 roku kontynuowałam jej przyjaźń z Hanką do końca jej życia. Jedno wydarzenie warto jest odnotowania. W końcu lat 80-tych związałam się z kolegą po fachu, Niemcem,

Ślub prof. Ewy-Morawskiej, 1992 rok, prof. Hanna Kołodziejska-Wertheim czwarta od lewej, fot. archiwum prywatne Ewy Morawskiej

którego poślubiłam w 1992 roku. Hanka przyjechała na mój ślub do Stuttgartu w charakterze reprezentanta rodziny. Wygłosiła na nim krótkie przemówienie o tym, że przenigdy nie spodziewała się, że po drugiej wojnie będzie uczestniczyć w podobnym „cudzie” i, że życzy nam kontynuacji burzenia murów między ludźmi dobrej woli. W prezencie ofiarowała mi małe, zniszczone metalowe pudełko po papierosach, które dał jej jako podziękowanie za opiekę lekarską umierający niemiecki oficer w 1945 roku w Gdańsku. Po latach podarowałam to pudełeczko mojej polskiej synowej, którą poślubił mój niemiecki pasierb Max. Myślę, że w ten sposób duch Hanki i jej przesłanie pozostaną żywe.

prof. socj. Ewa Morawska
Profesor Socjologii na Essex University w Wielkiej Brytanii

Obchody Jubileuszu Narodowego Instytutu Onkologii, Państwowego Instytutu Badawczego (NIO-PIB) Oddziału w Krakowie to czas w którym wypada nam przypomnieć wszystkie minione lata funkcjonowania naszego ośrodka i chociaż w skrócie odtworzyć najważniejsze jego momenty. Zarys historii naszego Instytutu był kilkakrotnie publikowany z okazji poprzednich jubileuszy

- serdecznie zachęcamy Państwa do lektury tych tekstów (np. przy okazji odwiedzenia naszej nowej strony internetowej www.nio-krakow.pl).

W bieżącym roku zdecydowaliśmy się na nieco inną formę przybliżenia historii Instytutu, wymieniając w alfabetycznej kolejności najistotniejsze – naszym zdaniem – zdarzenia z przeszłości oraz informacje o bieżącej działalności krakowskiego oddziału NIO-PIB. Rozszerzoną wersję tego opracowania znajdziecie Państwo również na naszej stronie internetowej.

Mając świadomość że pewne ważne zdarzenia mogły „umknąć naszej uwadze” zachęcamy do wspólnego uzupełniania elektronicznej wersji „Alfabetu”.

AD 1951

24 marca 1951 roku rozporządzeniem Rady Ministrów powołano Krakowski Oddział Instytutu Onkologicznego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie. W 1984 roku zmieniono nazwę Instytutu na Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Krakowie, a od 2020 roku Instytut funkcjonuje pod nazwą: Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział w Krakowie (NIO-PIB Oddział w Krakowie).

Anestezjologia i Intensywna Terapia

Znieczulenie z użyciem aparatu do znieczulenia i intubacją zapoczątkował w Instytucie Onkologii (zatrudniony w latach 1952-1958 w Oddziale Chirurgii dr n. med. Stanisław Niewiadomski (1911-2007), chirurg - uczeń prof. J. Glatzla, ale jednocześnie pionier anestezjologii krakowskiej, jeszcze – w owym czasie – nieistniejącej specjalizacji.

W następnych latach znieczulenie wykonywali zatrudnieni w tym Oddziale specjaliści anestezjologów m. in. dr n. med. Zdzisława Kot-Zapalska i Alicja Macheta, nieraz wspomagani przez anestezjologów z II Kliniki Chirurgicznej. Kierownik tej Kliniki prof. Jan Oszański był równocześnie pierwszym ordynatorem Oddziału Chirurgii Instytutu Onkologii. W 1978 roku nowy ordynator Oddziału Chirurgii doc. Krzysztof Szczygieł zorganizował przy Klinice Chirurgicznej Oddział Intensywnej Terapii (początkowo tylko dwa łóżka przy sali operacyjnej) powierzając jej kierownictwo dr Rafałowi Niżankowskiemu. Od 1979 roku kierownictwo tego oddziału objął profesor (wówczas jeszcze dr) Krzysztof Duda, promotor pięciu doktoratów o tematyce związanej z anestezjologią, intensywną terapią i chirurgią onkologiczną. Następcą prof. Krzysztofa Dudy był dr n. med. Marek Mizianły, a aktualnie funkcję Kierownika OAiT pełni lek. Małgorzata Wilczek.

Apteka

Historia Apteki Szpitalnej NIO-PIB Oddziału w Krakowie jest nierozzerwalnie związana z utworzeniem Instytutu. Powstanie apteki stało się niezbędne do prawidłowego funkcjonowania szpitala onkologicznego, który w 1954 roku prof. dr hab. n. med. Hanna Kołodziejska-Wertheim przekształciła w nowoczesny Instytut – placówkę o profilu klinicznym i naukowo-badawczym. Kierownictwo w aptece w tym czasie objęła pani mgr farm. Maria Skarżyńska. W niewielkim wyznaczonym pomieszczeniu zorganizowała apte-

kę z lekami gotowymi, opatrunkami i środkami higienicznymi dla szpitala liczącego 120 łózek. Po kilku latach kierownictwo przejęła pani mgr farm. Halina Maj, która wdrożyła nowe zasady dobrej praktyki aptecznej, wprowadziła recepturę apteczną i zatrudniła fachowy personel. Kolejnemu kierownikowi (od roku 2001) - pani mgr Figlewicz Instytut zawdzięcza reorganizację apteki szpitalnej w myśl nowej ustawy „Prawo Farmaceutyczne” z 6 września 2001 roku oraz przygotowanie planów jej rozbudowy zakończone szeregiem inwestycji i pracami adaptacyjnymi. W 2006 roku kierownictwo w aptece powierzono pani mgr farm. Halinie Krzystek-Mateckiej, która podjęła trud unowocześnienia i przekształcenia placówki oraz wdrożenia procedur zgodnych z wytycznymi Prawa Farmaceutycznego i według rekomendowanych europejskich standardów jakościowych w farmacji onkologicznej. W 2007 roku zakończyły się prace adaptacyjne nowych pomieszczeń apteki i od tej pory spełniają one normy unijne odnośnie centralnego przygotowania leków onkologicznych.

Prace adaptacyjne, jak i nowoczesne wyposażenie apteki, zostały w znacznym stopniu sfinansowane ze środków unijnych.

Obecnie apteka NIO-PIB Oddziału w Krakowie należy do nielicznych w naszym kraju placówek spełniających wszystkie wymagania niezbędne do świadczenia usług farmaceutycznych w szerokim zakresie przez wykwalifikowany personel posiadający specjalizację z farmacji aptecznej, szpitalnej i klinicznej.

W aptece szpitalnej wprowadzono komputerowe systemy dystrybucji leków i materiałów medycznych, specjalny program dedykowany produkcji leków cytostatycznych oraz uruchomiono nowoczesną Pracownię Leku Cytostatycznego z wyposażeniem w system komputerowy „CYPRO”, który zapewnia jakość i bezpieczeństwo produkcji tego typu leków. W 2009 roku została uruchomiona Satelitarna Pracownia Leku Cytostatycznego na potrzeby Oddziału Chemioterapii Diennej, a w 2019 utworzono dział wydawania gotowych leków onkologicznych.

Badania kliniczne

Międzynarodowe badania kliniczne prowadzone są w NIO-PIB Oddziału w Krakowie od lat 90-tych XX wieku. Pierwotnie wszystkie aspekty związane z badaniami klinicznymi były organizowane bezpośrednio przez Kliniki lub Oddziały, od roku 2008 funkcję tę przejęło nowo utworzone Biuro Badań Klinicznych, które w 2015

roku przemianowano na Dział Badań Klinicznych. Dział Badań Klinicznych zajmuje się między innymi negocjacjami umów trójstronnych do badań klinicznych w krakowskim Instytucie (w tym merytoryczną oraz ekonomiczną analizą dokumentów), przygotowaniem budżetów badań, szkoleniem personelu oraz prowadzeniem rejestru realizowanych i planowanych projektów.

W ciągu ostatnich 30 lat w NIO-PIB Oddziału w Krakowie przeprowadzono około 230 międzynarodowych badań klinicznych; zaowocowały one rejestracją oraz wprowadzeniem do leczenia onkologicznego ok. 20 nowych leków wykorzystywanych w leczeniu guzów litych (m.in. Taksol, Taksoter, Gemcytabina, Navelbina, Capecytabina), 14 nowych leków stosowanych u chorych z chorobami limfoproliferacyjnymi, w tym inhibitorów kinazy Brutona i kinazy Ip3 oraz inhibitorów bcl-2, a także celowanej chemioterapii (Brentuximab i Polatuzumab Vedotin) oraz leków immunomodulujących.

Aktualnie w NIO-PIB Oddziału w Krakowie realizowanych jest 13 badań klinicznych dotyczących chorych na raka nerki, jajnika, jajowodu i otrzewnej, potrójnie ujemnego raka piersi, nieoperacyjnego raka przełyku oraz czerniaka, a także jedno badanie związane z udrażnianiem portów naczyniowych.

We współpracy z Pratia-MCM zespół Pododdziału Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego prowadzi badania u pacjentów z przewlekłą białaczką limfatyczną, chłoniakami nieziarniczymi i szpiczakiem mnogim.

Brachyterapia

Początkowo (od roku 1951) w NIO-PIB Oddziału w Krakowie funkcjonowały dwa oddziały: leczenia radem i promieniami Roentgena. W tamtym okresie brachyterapia była wykorzystywana wyłącznie w Oddziale/Klinice Ginekologii Onkologicznej a pierwiastkiem promieniotwórczym stosowanym w leczeniu był rad. W latach 80-tych powstała pierwsza w Małopolsce pracownia brachyterapii wykorzystująca automatyczne systemy planowania leczenia i aparaty do zdalnej aplikacji źródeł promieniotwórczych, pozwalające na precyzyjny i bezpieczny dla personelu rozkład dawki napromieniania z użyciem cezu 137. W roku 1998 promieniotwórczy cez został zastąpiony źródłami irydowymi, co pozwoliło na znaczne skrócenie czasu leczenia chorych - z kilkunastu godzin do kilkunastu minut, pierwotnie z wykorzystaniem techniki LDR, a od roku 2006 również techniki HDR.

W roku 2006 utworzono nową Pracownię Brachyterapii w obrębie Zakładu Radioterapii, co pozwoliło na zastosowanie tej techniki leczenia również u chorych na raka skóry, prostaty, oskrzela i przełyku. Wkrótce po utworzeniu nowej Pracowni (rok 2007) brachyterapia ginekologiczna została przeniesiona również do Zakładu Radioterapii.

Chemioterapia

Klinika Chemioterapii została powołana do życia w roku 1974 w miejsce poprzedniej Kliniki Onkologii Ogólnej. Pierwszym kierownikiem Kliniki został prof. dr hab. Marek Pawlicki. Klinika od początku swego istnienia specjalizuje się w leczeniu złośliwych nowotworów litych i układowych u dorosłych, w szczególności raka piersi, płuca i nerki oraz czerniaka, mięsaków tkanek miękkich i chłoniaków. Wiele programów leczenia w Klinice było i jest prowadzonych w ramach międzynarodowej współpracy z WHO, EORTC, MD Anderson Cancer Center w Houston, Amerykańską Agencją ds. Badań Leków i Żywności. Podkreślenia wymaga aktywność dydaktyczna zespołu Kliniki Chemioterapii, która wyraża się opracowaniem szeregu książek i podręczników z zakresu onkologii.

Chirurgia

Oddział Chirurgii jest jedną z czterech jednostek organizacyjnych Instytutu (obok przychodni, oddziału leczenia radem i promieniami Roentgena oraz pracowni diagnostycznych), która funkcjonuje od momentu powołania Instytutu w roku 1951. Misję zorganizowania oddziału powierzono prof. dr hab. Janowi Oszackiemu, który kierował tą jednostką do roku 1974. W roku 1974 kierownictwo Kliniki Chirurgii Onkologicznej objął dr hab. Krzysztof Szczygiel, później przez krótki okres kierował nią Waldemar Bogacki, a następnie, od grudnia 1982 dr Henryk Nosek. W latach 80-tych chirurgia onkologiczna skupiona była na wykonywaniu mastektomii po chemioterapii indukcyjnej oraz rozwoju operacji torakochirurgicznych. W tym samym okresie wprowadzono limfadenektomię elektryczną u chorych na zaawansowanego czerniaka oraz radykalne operacje u chorych z rakiem przełyku. Z kolei w latach 90-tych, jako jedni z pierwszych w makroregionie wdrożyliśmy procedurę usuwania podejrzanych zmian w gruczolach piersiowych, po oznaczeniu ich igłą lokalizacyjną pod kontrolą mammografii; w tym okresie, rocznie, wykonywano ponad 150 operacji tego

typu. W tym czasie wykonywano również m.in. limfadenektomie zaotrzewnowe w raku jądra, operacje w terenie głowy i szyi takie jak: operacja Crile'a, zmodyfikowane tyreoidektomie z wycięciem węzłów chłonnych, duże operacje plastyczne u chorych z rakiem skóry twarzy, leczenie operacyjne guzów zaotrzewnowych i guzów tkanek miękkich (operacje przedziałowe) oraz zabiegi z zakresu urologii onkologicznej. Z chwilą objęcia funkcji kierownika kliniki przez prof. dr hab. Leszka Kołodziejskiego (lata 1997-2003) nastąpił prawdziwy rozkwit torakochirurgii; wykonywano ponad 120 operacji torakochirurgicznych rocznie. Pod koniec lat 90-tych wprowadzono operacje oszczędzające u kobiet z rakiem piersi: kwadrantektomie z limfadenektomią pachową i obowiązkowym napromienianiem operowanej piersi, a w latach 2000-2010 procedurę węzła wartowniczego w raku piersi i czerniaku.

Na początku obecnego stulecia w Instytucie powstał Oddział Chirurgii Jednego Dnia, a w roku 2006 miała miejsce jego rozbudowa. Oddział został wyposażony w salę chorych i salę operacyjną oraz zintegrowany z Blokiem Operacyjnym. W Oddziale wykonywano prawie wszystkie zabiegi skórne wraz z zabiegami chirurgii plastycznej w czerniaku i raku skóry, małe operacje i zabiegi w obrębie piersi (mammotomie, BGI), a także diagnostykę chłoniaków. W ramach oddziału przeprowadzano także endoskopie.

W latach 2010-2020 udoskonalono metody pobierania węzła wartowniczego, rozpoczęto operacje z zakresu chirurgii rekonstrukcyjnej piersi oraz operacje laparoskopowe, w tym wycinanie przerzutów do wątroby a także uruchomiono pracownię endoskopową. Od października 2020 roku nastąpił rozwój chirurgii laparoskopowej, terapii żywieniowych i nowoczesnego prowadzenia okołooperacyjne chorych chirurgicznych.

Chłoniaki

W 2020 roku w NIO-PIB Oddziale w Krakowie powstał Pododdział Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego - drugie w Polsce, po Klinice prof. dr hab. Jana Walewskiego, miejsce dedykowane wyłącznie pacjentom z limfoproliferacjami i jednocześnie nowoczesny ośrodek referencyjny, w którym jest konsultowanych i leczonych ponad 1100 osób rocznie, z Małopolski i sąsiednich województw.

Wysoki standard Pododdziału umożliwia leczenie chorych w stanie głębokiego immunodeficytu, kończą się pracę przysto-

sowujące do tej roli Dzienny Ośrodek Leczenia. Planowane jest powstanie Ośrodka Badań Klinicznych faz wczesnych, w którym prowadzone będą badania nad lekami ukierunkowanymi molekularnie i nowoczesnymi formami immunoterapii, w tym nowymi lekami immunomodulującymi i przeciwciałami bispecyficznymi.

Cobalt-60

18 kwietnia 1967 roku przeprowadzono u pierwszego chorego leczenie napromienianiem przy użyciu Co60. Dzięki zastosowaniu promieniowania wiązką elektromagnetyczną, cechującego się dużą przenikliwością uzyskano łatwiejszy dostęp do guzów nowotworowych położonych w tkankach głębokich, np. w sąsiedztwie kości.

Doktoraty

Od 2004 roku w NIO-PIB Oddziale w Krakowie prowadzonych było 71 przewodów doktorskich, z czego 50 zakończyło się publiczną obroną. Do 2007 roku otwarcia i publiczne obrony odbywały się w NIO-PIB w Warszawie, a od roku 2008 również w oddziałach w Krakowie i Gliwicach.

Doktoraty wyróżnione

2010 - Jacek Urbański: Tytuł rozprawy: Analiza wyników leczenia chorych na złośliwe glejaki mózgu w aspekcie zależności od czasu oczekiwania na pooperacyjną radioterapię. Promotor: Prof. dr hab. Bogdan Gliński

2011 - Elżbieta Marczyk: Tytuł rozprawy: Analiza skuteczności leczenia chirurgicznego oraz czynników prognostycznych u chorych na raka Pęcherza piersi. Promotor: Prof. nadzw. dr hab. Janusz Ryś

2020 - Mariusz Książek: Tytuł rozprawy: Znaczenie wybranych parametrów morfologicznych w ocenie rokowania u chorych na raka płaskonabłonkowego jamy ustnej. Promotor: Prof. dr hab. Janusz Ryś

2020 - Urszula Rychlik: Tytuł rozprawy: Ocena zależności pomiędzy stężeniem swoistego antygenu sterczowego (PSA) a poziomem wybranych wskaźników stanu hormonalnego u chorych na raka gruczołu krokowego. Promotor: Prof. dr hab. Jan Kulpa

2020 - Konrad Muzykiewicz: Tytuł rozprawy: Analiza wartości prognostycznej biochemicznych markerów odpowiedzi zapalnej ocenianych na różnych etapach procesu terapeutycznego u chorych leczonych z powodu zaawansowanego raka endometrium (FIGO III-IV). Promotor: Prof. dr hab. Paweł Blecharz

Dyrektorzy NIO-PIB, Oddział w Krakowie

Dyrektorami NIO-PIB Oddziału w Krakowie byli w poszczególnych latach:

1951-1954 – dr Emil Wyrobek

1954-1980 – prof. dr hab. Hanna Kołodziejska-Wertheim

1980-2001 – prof. dr hab. Jan Skotyszewski

2001-2013 – prof. dr hab. Marian Reinfuss

2013-2018 – prof. dr hab. Jerzy Jakubowicz

2018-2020 – dr Konrad Dziobek

2020-2021 – prof. dr hab. Krzysztof Składowski

2021-nadal – prof. dr hab. Janusz Ryś

Epidemiologia

W NIO-PIB Oddział w Krakowie od ponad 50 lat prowadzone są epidemiologiczne badania opisowe, które pozwalają oszacować skalę problemu zachorowalności i umieralności w odniesieniu do nowotworów złośliwych w populacji województwa małopolskiego. Zakład Epidemiologii Nowotworów pod kierownictwem prof. dr hab. Jadwigi Rachtan może pochwalić się największym udziałem w międzynarodowych projektach badawczych. Zakład od wielu lat bierze udział w programach monitorowania przeżyć chorych na nowotwory złośliwe w różnych krajach Europy:

EUROCARE (1999 – 2021) (74 publikacje)

EUROPREVAL (2002-2004) (6 publikacji)

EUNICE (2008-2013) (8 publikacji)

CONCORD (2008-2021) (6 publikacji)

HAEMACARE (2010-2013) (4 publikacje)

RARECARE (2010-2021) (31 publikacji)

Zakład od wielu lat współpracuje z *International Agency for Research on Cancer* w Lyonie w realizacji programu: "Cancer Incidence in Five Continents", którego wyniki są systematycznie publikowane w monografiach „Cancer Incidence in Five Continents” - IARC Scientific Publications.

Fizyka Medyczna

W latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia, wraz z przekształceniem istniejącego szpitala onkologicznego w nowoczesny instytut została utworzona przez dr Władysława Szymczyka Pracownia Fizyki Lekarskiej. Pierwsi pracownicy w tworzonej pracowni to jeszcze nie byli fizycy medyczni, ale osoby związane z fizyką, matematyką, raczkującą informatyką czy po prostu inżynierowie. W tym czasie są tworzone nowatorskie programy wspomagające planowanie leczenia zarówno w brachyterapii, jak i w teleradioterapii. Powstał „protoplasta” dzisiejszych systemów planowania

leczenia do obliczeń rozkładów dawki w wybranej płaszczyźnie (2D) przy uwzględnieniu gęstości danych obszarów anatomicznych pacjenta. Również w tym czasie zaczął powstawać prosty i szybki program służący do weryfikacji wartości dawki bezwzględnej dla obliczanych planów leczenia w teleradioterapii, zresztą z niewielkimi modyfikacjami stosowany do dzisiaj w Zakładzie Fizyki Medycznej. Obecnie w skład ZFM wchodzi trzy główne działy: Pracownia Dozymetrii Klinicznej i Kontroli Jakości w Radioterapii, Pracownia Komputerowego Planowania Leczenia oraz Pracownia Kontroli Jakości w Diagnostyce Obrazowej. Prowadzone rutynowo prace fizyków medycznych obejmują między innymi przygotowanie planów leczenia z wykorzystaniem zaawansowanych algorytmów obliczeniowych, weryfikację dozymetryczną i sprawdzenie każdego opracowanego planu leczenia, nadzór nad utrzymaniem wysokich standardów pracy urzędów zarówno do radioterapii jak i do diagnostyki medycznej.

Ważnym obszarem Zakładu Fizyki Medycznej jest działalność naukowa, między innymi współpraca z Politechniką Krakowską w zakresie opracowania nowatorskich urządzeń wspierających kontrolę jakości w radioterapii, z Akademią Górniczo-Hutniczą w zakresie utworzonego konsorcjum Dose3D utworzonego wspólnie z Politechniką Krakowską w celu opracowania systemu dozymetrii w trzech wymiarach oraz z Wydziałem Mechatroniki Politechniki Warszawskiej w zakresie szczegółowych pomiarów dozymetrycznych narażenia pacjenta w przypadku zaawansowanych technik leczenia w radioterapii oraz kontroli jakości w medycynie nuklearnej (przygotowania innowacyjnych fantomów oraz optymalizacji procedur testowych).

W zakresie pracy naukowo-dydaktycznej Zakład Fizyki Medycznej posiada akredytację Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego do prowadzenia specjalizacji w dziedzinie fizyki medycznej i obecnie szkoli w tym zakresie 16 osób.

Fundacje i Stowarzyszenia związane z NIO-PIB w Krakowie

1. Krakowski Komitet Zwalczania Raka - został założony jesienią 2010 roku przez grupę 15 lekarzy pracujących w NIO-PIB, Oddziale w Krakowie i zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym 17 stycznia 2011 roku. Stowarzyszenie koncentruje się na działaniach związanych z profilaktyką, diagnostyką i leczeniem chorych na nowotwory oraz wspieraniu, głównie młodych, pracowników NIO-PIB w rozwoju naukowym poprzez organizację szkoleń, konferencji naukowych i dofinansowywanie wyjazdów naukowych. Stowarzyszenie wspiera również NIO-PIB Oddział w Krakowie w wielu przedsięwzięciach związanych między innymi z organizacją obchodów jubileuszowych, zakupem potrzebnego sprzętu a także pozyskiwaniem funduszy na inwestycje i remonty. Stowarzyszenie organizuje corocznie Krakowską Konferencję Onkologiczną, na której prezentowane są osiągnięcia naukowe NIO-PIB

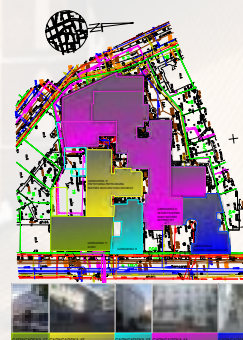
Oddziału w Krakowie. We wrześniu 2021 odbyła się 10., jubileuszowa edycja konferencji.

2. Krakowskie Towarzystwo „Amazonki”

- powstało w maju 1991 roku, kiedy to po raz pierwszy spotkała się grupa kobiet po leczeniu raka piersi (w liczbie około 70). Pomysł ten miał służyć wzajemnemu wsparciu kobiet po mastektomii. Inicjatywę założenia klubu „Amazonki” podjęła ówczesna Dyrekcja, lekarki: Anna Brandys, Anna Chrzanowska, Zdzisława Kot-Zapolska, a także pani psycholog Teresa Turuk-Nowak. Opiekunem Amazonek został wówczas prof. dr hab. Andrzej Stelmach. Stworzony został program działalności odpowiadający potrzebom kobiet dotkniętych nowotworem piersi. Stowarzyszenie było drugim - po warszawskim - klubem Amazonek w Polsce. Obecnie w kraju działa już 209 takich klubów. Pierwszym Prezesem została Grażyna Korzeniowska. Po jej śmierci, od października 2015 roku kieruje nim Maria Borowiecka. NIO-BIB Oddziału w Krakowie wspiera działalność Stowarzyszenia: użycza lokalu na działalność statutową w budynku przy ulicy Garncarskiej 9, zapewnia opiekę lekarską, angażuje się w akcje wśród których są m.in.: akcje profilaktyczne z fantomami piersi, spotkania w Klinice Chirurgii Onkologicznej oraz dyżury telefoniczne na temat rehabilitacji i leczenia przedoperacyjnego i pooperacyjnego.

3. Fundacja „Pokonaj chłoniaka” - powstała z inicjatywy odpowiedzialnych w NIO-PIB Oddziału w Krakowie za leczenie chłoniaków prof. dr Wojciecha Jurczaka oraz dr hab. Moniki Długosz-Daneckiej - prof. NIO-PIB. Jej podstawowym celem jest edukacja chorych, poszerzanie ich wiedzy o diagnostyce i leczeniu chłoniaka, dostarczanie zweryfikowanych przez specjalistów informacji o nowych metodach leczenia. Głównym narzędziem jest uruchomiony w 2019 roku serwis www.chloniak.org. Fundacja prowadzi sesje dla pacjentów „Hematolog on-line” (z onkologami i innymi specjalistami: psychoonkologami i onkodietetykami) oraz szkolenia dla pielęgniarek i pielęgniarzy w zakresie metod leczenia chłoniaków. W ramach Fundacji działa społeczność „NiePochłonięci”, największy w Polsce portal internetowy dla chorych oraz rodzin.

Garncarska, czyli budynki NIO-PIB, Oddziału w Krakowie

Budynek przy ulicy **Garncarskiej 11** w Krakowie przed 1951 rokiem należał do Lecznicy Związkowej. W 1951 roku zdecydowano o jego przejęciu przez Instytut.

W 1952 połączono budynek przy ulicy Garncarskiej 11 z budynkiem przy ulicy Garncarskiej 9.

Budynek przy ulicy **Garncarskiej 9** został zbudowany w 1912 roku według projektu architektów Romana Bandurskiego i Wiktora Marczyńskiego. To budynek wpisany do Wojewódzkiej i Gminnej Ewidencji Zabytków. W latach 1924-1930 funkcjonował w nim Instytut Curieterapii czyli prywatna klinika leczenia radem.

W budynku przy ulicy **Garncarskiej 15/17** wybudowano na potrzeby Instytutu część szpitalną oraz Przychodnię Przyklinikną. W 2005 roku nadbudowano część szpitalną.

Genetyka

W roku 2006, w ramach Kliniki Ginekologii Onkologicznej, utworzono Poradnię Genetyczną prowadzącą badania w kierunku rodzinnego raka piersi i jajnika. Od wielu lat badania prowadzone są w ramach Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych. Pacjentki, u których rozpoznano raka piersi lub raka jajnika mogą liczyć na przeprowadzenie badań w kierunku nosicielstwa mutacji w genach *BRCA1/BRCA2/PALB2* i *CHEK2*, które związane są ze zwiększonym ryzykiem zachorowania na wymienione nowotwory. Celem tych badań jest przede wszystkim określenie, czy predyspozycja do zachorowania ma charakter dziedziczny, co ma istotne znaczenie zarówno dla badanych chorych, jak i ich krewnych. W niektórych przypadkach wynik badania ma wpływ na dalsze postępowanie lecznicze.

Ginekologia onkologiczna

Powstanie Oddziału Ginekologii Onkologicznej zostało zainicjowane przez prof. dr hab. Hannę Kołodziejską-Wertheim w roku 1954, a pierwszymi organizatorami Oddziału byli doktorzy: Wojciech Medvey, Tadeusz Mizia i Stanisław Nowak. Dzięki współpracy z Andrzejem Miecznikowskim (wówczas jeszcze docentem) udało się poszerzyć procedury stosowane w ginekologii onkologicznej o wybrane techniki nowoczesnej chirurgii, co sprawiło że Oddział - od początku istnienia - był jednym z niewielu w Polsce, który prowadził pełnoprofilowe leczenie kobiet z nowotworami narządów płciowych obejmujące: zabiegi chirurgiczne, teleradioterapię, brachyterapię, leczenie systemowe i opiekę ambulatoryjną po zakończeniu leczenia. W roku 1964 oddział uzyskał status Kliniki Ginekologii Onkologicznej.

W latach 80-tych ubiegłego stulecia, w efekcie współpracy z Christie Hospital w Manchesterze (obejmującej m. in. liczne szkolenia w tej jednostce), powstaje nowoczesna Pracownia Brachyterapii Ginekologicznej z wykorzystaniem ramienia IBU do planowania leczenia oraz technik after-loadingu z użyciem radioaktywnego cezu, który zastąpił promieniotwórczy rad. Dalszy postęp w zakresie brachyterapii ginekologicznej miał miejsce pod koniec lat 90-tych, kiedy wprowadzono technikę HDR z wykorzystaniem źródeł Irydowych a do planowania leczenia wprężnięto tomografię komputerową oraz najnowocześniejszy systemem „PLATO” co znacznie poprawiło jakość i skróciło czas leczenia.

Granty naukowo-badawcze

W latach 2010-2021 pracownicy naukowcy NIO-PIB Oddziału w Krakowie uzyskali środki finansowe na realizację 19 projektów badawczych na ogólną kwotę 12 871 872 zł. Granty otrzymali w

poszczególnych latach:

dr hab. Dorota Słonina - 2010 - (36 miesięcy) (NCN)
 dr Marek Jasiówka - 2012 - (24 miesiące),
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2013 (12 miesięcy) (MZ)
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2014 (12 miesięcy) (MZ)
 dr Marek Jasiówka - 2014 (24 miesiące) (MZ),
 dr hab. Joanna Niemiec - 2014 (48 miesięcy) (NCN)
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2015 (12 miesięcy) (MZ)
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2016 (12 miesięcy) (MZ)
 dr Marek Jasiówka - 2016 - (15 miesięcy) (MZ),
 mgr inż. Anna Janecka-Widła - 2016 (36 miesięcy) (NCN)
 dr hab. Beata Biesaga - 2017 (24 miesiące) (Fundacja hr Potockiego)
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2017 (26 miesięcy) (MZ)
 dr Marek Jasiówka - 2018 (6 miesięcy) (MZ),
 mgr inż. Damian Kabat - 2018 (48 miesięcy) (projekt realizowany przez konsorcjum z AGH i Politechniką) (Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej)
 dr hab. Jerzy Mituś - 2018 (12 miesięcy) (NCN),
 dr Marek Jasiówka - 2019 (36 miesięcy) (MZ),
 prof. dr hab. Janusz Ryś - 2019 (36 miesięcy) (MZ),
 prof. dr hab. Janusz Ryś - 2020 (9 miesięcy) (MZ),
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2020 (12 miesięcy) (MZ)
 prof. dr hab. Jadwiga Anna Rachtan - 2021 (12 miesięcy) (MZ)
 dr hab. Jerzy Mituś - 2021 (36 miesięcy) (NCN)

Habilitacje (wymienione od roku 2000)

W latach 2010-2021 następujący pracownicy naukowcy NIO-PIB Oddziału w Krakowie uzyskali stopnie doktora habilitowanego:

2000 Andrzej Stelmach
 2001 Zbigniew Kojs, Teresa Kowalska
 2002 Kazimierz Karolewski, Jadwiga Rachtan, Janusz Ryś
 2009 Dorota Słonina
 2011 Jerzy Jakubowicz, Paweł Blecharz
 2012 Beata Sas-Korczyńska, Piotr Skotnicki
 2014 Beata Biesaga, Małgorzata Klimek
 2015 Joanna Niemiec
 2016 Andrzej Komorowski, Wojciech Wysocki
 2017 Elżbieta Łuczyńska
 2019 Agnieszka Adamczyk
 2021 Bożena Cybulska-Stopa., Jerzy W. Mituś

Huczkowski Jerzy (1934-2021)

W trakcie przygotowania niniejszego biuletynu dotarła do nas przykra wiadomość o śmierci dr inż. Jerzego Huczkowskiego – pracownika naukowego Instytutu Fizyki Jądrowej, członka zespołu Profesora Henryka Niewodniczańskiego, tworzącego od podstaw Instytut Fizyki Jądrowej. Dr Huczkowski był pionierem biologii radiacyjnej w Polsce i współpracy polskich fizyków jądrowych z lekarzami z Instytutu Onkologii w Krakowie. Wspólnie z zespołem radioterapeutów pod kierunkiem prof. (wówczas doc.) Jana Skołyszewskiego uczestniczył w budowie stanowiska terapii neutronowej – jednego z dwóch takich ośrodków w Europie. W latach 1978-95 napromieniono przy użyciu tej techniki ponad 500 chorych na nowotwory złośliwe.

Inwestycje 1970-2010

W latach 1970-2010 przeprowadzono w NIO-PIB Oddziału w Krakowie następujące inwestycje:

1970 – budowa dodatkowego Pawilonu Terapii Megawoltowej
1982 – budowa Pawilonu Przyspieszacza Liniowego Neptun-10 (Clinac 600)
1992 – budowa Pracowni Diagnostyki Obrazowej PET/CT
2000 – budowa Bunkra Akceleratora Liniowego Clinac 2300
2003 – rozbudowa Zakładu Radioterapii - pomieszczeń dla akceleratora liniowego wraz z zapleczem, pomieszczenia dla 4 nowych akceleratorów
2006 – uruchomienie Pracowni Brachyterapii
2007 – oddanie do użytku nowych pomieszczeń Apteki umożliwiających przygotowanie cytostatyków,
2008 – rozbudowa Zakładu Radioterapii
2009 – rozbudowa Pracowni Medycyny Nuklearnej wraz z Pracownią Diagnostyki Obrazowej PET/CT, Oddziału Chemioterapii Diennej oraz część Zakładu Fizyki Medycznej

Inwestycje 2011-2021

Inwestycje w NIO-PIB Oddział w Krakowie w latach 2011–2021:
2011-2014 – rozbudowa i przebudowa pomieszczeń Bloku Operacyjnego, Kliniki Chirurgii, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii wraz z budową Centralnej Sterylizatorni
2012 – remont i doposażenie sprzętowe Pracowni Scyntygrafii
2013 – modernizacja Zakładu Radioterapii w tym zakup tomografu do brachyterapii
2014 – rozbudowa zintegrowanego systemu informatycznego
2015 – modernizacja Zakładu Radioterapii w tym zakup aparatu do brachyterapii HDR i tomografu do wirtualnej symulacji

2017 – modernizacja Przychodni Przyklinikowej
2017 – sprzęt zakupiony dla klinik, oddziałów i zakładów
2017 – zakup akceleratora
2017 – remont i doposażenie sprzętowe Pracowni Molekularno-Genetycznej Zakładu Patomorfologii Nowotworów
2017-2021 – remont Kliniki Radioterapii, Kliniki Ginekologii Onkologicznej, Zakładu Patomorfologii Nowotworów, zakup aparatury dla ZPN i KGO
2018-2022 – zakup sprzętu oraz oprogramowania informatycznego w ramach Małopolskiego Systemu Informacji Medycznej
2019 – modernizacja Pracowni Endoskopii
2019-2022 – wdrożenie e-USŁUG – EDM, e-zlecenie, e-rejestracja
2021-2022 – zakup i uruchomienie akceleratora w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej
2021 – dostawa i montaż rozprężalni tlenu wraz z wykonaniem nowego pionu instalacji gazów medycznych w związku z COVID-19
2021 – zakup defibrylatora jako niezbędne działanie do zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19
2021-2022 – zakup aparatury i środków jednorazowego użytku do przeciwdziałania COVID-19 w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej
2021-2022 – aktualizacja posiadanego oprogramowania do planowania radioterapii w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej
2021-2023 – badania niskoemisyjnej tomografii komputerowej w ramach badań profilaktycznych związanych z rakiem płuca w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej

Inwestycje (nakłady)

Jakość (certyfikaty)

W latach 2011-2021 łączna wartość brutto inwestycji 99 390 327,16 zł w tym dotacje unijne 22 379 176,09 zł, dotacje celowe 58 987 594,02 zł, środki z budżetu państwa 3 155 121,57 oraz środki własne 14 869 035,48 zł. Wartość obliczona na koniec września 2021r.

Jednym z wyznaczników jakości świadczonych usług w zakresie medycyny są stale aktualizowane certyfikaty. Posiadamy aktualne certyfikaty na zgodność z normą ISO 9001 oraz normą ISO 27001 w zakresie: Diagnostyka, całodobowe, dzienne i ambula-

toryjne świadczenia zdrowotne oraz prace badawczo-rozwojowe w zakresie onkologii. Pracownicy NIO-PIB Oddziału w Krakowie od szeregu lat biorą udział w międzynarodowych programach kontroli jakości. Poniżej wybrane certyfikaty ISO oraz jakości badań wykonywanych w Zakładzie Analityki i Biochemii Klinicznej oraz Pracowni Molekularno-Genetycznej Zakładu Patomorfologii Nowotworów.

Kliniki i Zakłady
(Kierownicy)

Klinika Onkologii Ogólnej (do 1964 Oddział Onkologii Ogólnej)
dr hab. Halina Glińska (1961 – 1974)

Klinika Chirurgii Onkologicznej (do 1964 Oddział Chirurgii)
prof. dr hab. Jan Oszacki (1951 – 1974)
dr hab. Krzysztof Szczygiel (1974 – 1981)

dr Waldemar Bogacki (1981 – 1982)
dr Henryk Nosek (1982 – 1996)
prof. dr hab. Leszek Kołodziejski (1997 – 2003)
prof. dr hab. Jerzy Mituś (2003 – 2016)
dr hab. Wojciech Wysocki (2017 – 2019)
prof. dr hab. Leszek Kołodziejski (2019 – 2020)
prof. dr hab. Stanisław Kłęk (2020 – nadal)

Klinika Ginekologii Onkologicznej

Tadeusz Mizia (1945 - 1951)
dr Wojciech Medvey (1974 – 1982)
prof. dr hab. Krzysztof Urbański (1982 – 2015)
prof. dr hab. Paweł Blecharz (2015 – 2019)
prof. dr hab. Kazimierz Karolewski (2019 – 2020)
prof. dr hab. Paweł Blecharz (2020 – nadal)

Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii

Stanisław Niewiadomski
Rafał Niżankowski
prof. dr hab. Krzysztof Duda (1979 - 2011)
dr Marek Miziany (2012 - 2021)
dok. Małgorzata Wilczek (2021 – nadal)

W roku **1974** - w wyniku modernizacji – dokonano podziału Kliniki Onkologii Ogólnej na Klinikę Chemioterapii (aktualnie Klinika Onkologii Ogólnej) oraz Klinikę Radioterapii. W roku **2019** w obrębie Kliniki Onkologii Klinicznej wyodrębniono Pododdział Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego.

Klinika Onkologii Klinicznej (wcześniej Klinika Chemioterapii oraz Klinika Nowotworów Układowych i Uogólnionych)

prof. dr hab. Marek Pawlicki (1974-2004)
dr Janusz Rolski (2005 – 2009) (2019-2020)
dr Ida Cedrych (2010 - 2017)
dr Marek Ziobro (2017-2019) (2020 – nadal)

Pododdział Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego

prof. dr hab. Wojciech Jurczak (2019 – nadal)

Oddział Chemioterapii Diennej

lek. Tomasz Zemełka (2019-2020)
dr Marek Jasiówka (2020-nadal)

Klinika Radioterapii (od 1974 do połowy lat 90-tych funkcjonowała jako jednolita struktura, od połowy lat 90-tych do roku 2015 podzielona na trzy kliniki a następnie znowu połączona i przemianowana na Klinikę Onkologii (aktualnie Klinikę Radioterapii)

prof. dr hab. Jan Skotyszewski (1974-2005)
prof. dr hab. Teresa Kowalska (2005-2008)

Klinika Nowotworów Głowy i Szyi

prof. dr hab. Bogdan Gliński (1994-2014)
dr med. Anna Mucha-Matecka (2014-2015)

Klinika Nowotworów Piersi i Klatki Piersiowej

prof. dr hab. Stanisław Korzeniowski (1983-2015)
dr hab. Beata Sas-Korczyńska (2015-2018)

Klinika Nowotworów Jamy Brzusznej

prof. dr hab. Jerzy Jakubowicz (2008-2013)
dr Jadwiga Nowak-Sadzikowska (2013-2015)

Klinika Onkologii (od roku 2013 jako Klinika Radioterapii)

prof. dr hab. Jerzy Jakubowicz (2008-2013) (2013-2017)
dr hab. Małgorzata Klimek (2018- nadal)
dr hab. Beata Sas-Korczyńska (2017-2018)

Klinika Urologii Onkologicznej

prof. dr hab. Andrzej Stelmach (2020-nadal)

Zakład Radioterapii

dr hab. Janina Kujawska (1974-1983)
prof. dr hab. Marian Reinfuss (1983-2016)
dr hab. Tomasz Walasek (2016-2018)
dr Piotr Brandys (2018-2020)
dr Elżbieta Pluta (2020-nadal)

Zakład Radiologii i Diagnostyki Obrazowej (wcześniej Pracownia Diagnostyki Radiologicznej oraz Oddział Rentgenoterapii i Zakład Rentgenoterapii)

dr Zygmunt Kopera (1955-1968)
dr hab. Janina Kujawska-Tenner (1968-1974)
dr Maria Kopczyńska-Kowalczyk (1992-2004)
dr hab. Elżbieta Łuczyńska (2005-2019)
dr Joanna Anioł (2019-nadal)

Zakład Analityki i Biochemii Klinicznej (wcześniej Pracownia Analityki i Chemii Klinicznej)

prof. dr hab. Antonina Marczyńska (1956-1994)
prof. dr hab. Jan Kanty Kulpa (1994-2016)
dr Ewa Wójcik (2016-2019)
dr n. biol. Beata Skowron (2019-2021)
mgr inż. Krzysztof Reinfuss (2021-nadal)

Zakład Patomorfologii Nowotworów (wcześniej Pracownia Histopatologii Nowotworów i Zakład Patologii Nowotworów)

prof. dr hab. Anna Urban (1954-1971)
dr Ewa Obrąpalska (1971-1981)
dr hab. Krystyna Smolak (1981-1989)
prof. dr hab. Aleksander Niezabitowski (1989-2001)
prof. dr hab. Janusz Ryś (2001-nadal)

Zakład Fizyki Medycznej

dr Wisława Szymczyk (1955-1993)
prof. dr hab. Michał Waligórski (1993-2009)
dr Edward Byrski (2009-2015)
dr Damian Kabat (2016-nadal)

Zakład Epidemiologii (Pracownia Epidemiologii)

prof. dr hab. Hanna Kołodziejska-Wertheim (1954-1979)
prof. dr hab. Janusz Pawłęga (1979-1996)
prof. dr hab. Jadwiga Rachtan (1996-nadal)

Zakład Radiobiologii Klinicznej (wcześniej Pracownia Radiobiologii Klinicznej)

prof. dr hab. Anna Gasińska (1988-2017)

Pielęgniarki Naczelne

mgr Bożena Sowa (1983-2006)
dr Małgorzata Pasek (2008-2014 oraz 2017-2019)
mgr piel. Anna Dutkiewicz (2019-nadal)

Komputery (pierwsze)

Pierwszy komputer jakim dysponował NIO-PIB Oddział w Krakowie został wyprodukowany przez francuską firmę Informatik – były rozmiarów dużej szafy – zajmował dwa niewielkie pomieszczenia a dane zapisywał na taśmach magnetycznych. Dzięki zakupowi tego komputera prof. dr hab. Andrzej Sokołowski stosując kompilator języka FORTRAN napisał pierwsze programy do analiz statystycznych (współczynniki korelacji, test niezależności chi-kwadrat) oraz do analizy przeżyć.

Kolejne urządzenie to komputer firmy IBM (tzw. PCet – Personal Computer) z kolorowym ekranem (w tamtym okresie kolorowy ekran był niesłychaną rzadkością). W tamtych czasach (przed erą Windows) systemem operacyjnym komputera był DOS (Disc Operating System) a dane zapisywano na giętkich dyskietkach. Pierwszym edytorem tekstu jaki stosowaliśmy był Word 2000, zupełnie niepodobny do teraźniejszego MS Worda, a pierwszym arkuszem kalkulacyjnym Lotus 123 (czytaj: jeden-dwa-trzy). Rozmiar pamięci, dysku twardego i przede wszystkim szybkość taktowania ówczesnego procesora nie można w żaden sposób zestawiać z obecnymi urządzeniami. Dla orientacji, obliczenie wielowymiarowej regresji logistycznej trwało około 20 minut.

Konferencje międzynarodowe organizowane w Krakowie przez NIO-PIB Oddział w Krakowie od 2000 roku

26-28 października 2000 roku – międzynarodowa konferencja kliniczno-morfologiczna „Nowotwory Tkanek Miękkich” (ang. Soft Tissue Tumors Conference) pod przewodnictwem prof. Aleksandra Niezabitowskiego z udziałem międzynarodowych autorytetów z dziedziny patologii tkanek miękkich (prof. Markku Miettinen, prof. Albert Roesner), cytogenetyki i biologii molekularnej (prof. Janusz Limon, dr Jerzy Lasota, prof. Regine Schneider-Stock), chirurgii (prof. Anders Rydholm) i epidemiologii mięsaków

31 sierpnia–4 września 2010 – międzynarodowa konferencja zorganizowana przez Europejskie Towarzystwo Patologów (Intercongress Meeting of the European Society of Pathology) przy współudziale Polskiego Towarzystwa Patologów, Katedry Patomorfologii CMUJ i Zakładu Patomorfologii Nowotworów

2015 - 2nd Central European Symposium on Radiation Oncology Technological and Biological Sunrise for Radiation Oncology (136 uczestników), Kraków, 2015

2016 - Oncology Today – A SNAPSHOT, seminarium (30 uczestników)

Konferencje międzynarodowe (organizowane cyklicznie)

2014–2019 - Academy of Immunohistochemistry – Diagnostic Immunohistochemistry and molecular pathology (konferencja naukowo-szkoleniowa zorganizowana wspólnie z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego pod patronatem Polskiego Towarzystwa Patologów, European Society of Pathology oraz Norwegian Society of Pathology (sześć kolejnych edycji konferencji zorganizowanych w latach 2014-2019 zgromadziło łącznie ponad 600 uczestników z 50 krajów Europy, Azji i Ameryki Północnej)

2017–2019 Wielodyscyplinarne podejście do nowotworów ginekologicznych (Multidisciplinary approach to gynaecological cancer), (2017 – 250 uczestników 2019 - 228 uczestników)

Konferencje o zasięgu ogólnopolskim

Cykliczna konferencja naukowa pt: Postępy w ginekologii onkologicznej - 25. kolejnych edycji konferencji (1997-2021) zorganizowanych pod patronatem prof. dr hab. Zbigniewa Kojasa - Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie ginekologii onkologicznej

Krakowska Konferencja Onkologiczna – organizowana cyklicznie przez Krakowski Komitet Zwalczania Raka (pod patronatem Instytutu Onkologii) – 10 kolejnych edycji konferencji w latach 2011-2021

Konsultanci krajowi

prof. dr hab. Krzysztof Herman – w dziedzinie chirurgii onkologicznej
prof. dr hab. Zbigniew Kojas – konsultant krajowy ds. ginekologii onkologicznej
prof. dr hab. Jan Kulpa – w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej
prof. dr hab. Marian Reinfuss – w dziedzinie radioterapii ds. radioterapii onkologicznej

Konsultanci regionalni

dr hab. Małgorzata Klimek - konsultant wojewódzki ds. radioterapii onkologicznej
prof. dr hab. Zbigniew Kojas – konsultant wojewódzki ds. ginekologii onkologicznej
prof. dr hab. Leszek Kołodziejki – konsultant wojewódzki ds. chirurgii onkologicznej
prof. dr hab. Stanisław Korzeniowski – konsultant wojewódzki ds. radioterapii onkologicznej
dr hab. Elżbieta Łuczyńska – konsultant wojewódzki w dziedzinie radiologii i diagnostyki obrazowej
prof. dr hab. Marian Reinfuss – konsultant ds. radioterapii onkologicznej
prof. dr hab. Krzysztof Urbański – konsultant wojewódzki ds. ginekologii onkologicznej

Leki i badania kliniczne z użyciem nowych leków

W latach 80-tych w NIO-PIB Oddziale w Krakowie wprowadzono badania nad chemioterapią neoadjuwantową w raku piersi oraz badania późnych powikłań po leczeniu chemicznym. Już wtedy przedstawiano wyniki badań na krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Badania prowadziła powstała w 1974 roku Klinika Chemioterapii.

Ponad 20 leków obecnie na co dzień stosowanych w onkologii to leki, których badania rejestracyjne były prowadzone w NIO-PIB Oddziale w Krakowie (także na potrzeby rejestracji FDA, EMA). W związku z tym na długo przed rejestracją tych preparatów (np.: docetaxel, trastuzumab, pemetrexed, capecytabina, cetuximab, panitumumab, nivolumab, ipilimumab) pacjenci leczenia w Klinice Chemioterapii mieli do nich dostęp.

Mammografia

Pierwsze urządzenie do mammografii zostało zakupione w roku 1983; był to kseromammograf wykonujący białe-niebieskie zdjęcia na papierze kredowym. W 1989 roku wprowadzono mammografię analogową, a w roku 2011 mammografię cyfrową. W kolejnych latach nabyto dwa mammografy cyfrowe z opcją tomosyntezy i mammografii spektralnej oraz wdrożono biopsje pod kontrolą mammografii.

Neutrony

W maju 1978 roku NIO-PIB Oddziałowi w Krakowie zostało przekazane stanowisko do terapii neutronowej chorych na nowotwory złośliwe. Możliwości takie stworzyli naukowcy Instytutu Fizyki Jądrowej przystosowując jedno z głównych swoich urządzeń badawczych - cyklotron U-120 - do wytwarzania wiązki szybkich neutronów niezbędnych do celów terapeutycznych. Dzięki temu Kraków stał się jednym z nielicznych w Europie ośrodkami w którym wykorzystywane są szybkie neutrony do leczenia nowotworów złośliwych. Całością projektu kierowała interdyscyplinarna grupa naukowców: dr Jerzy Huczkowski, dr Barbara Łazarska, dr hab. Jan Skołyszewski i dr hab. Adam Michałowski

PR6

W dniu 1 stycznia 1976 przystąpiono do realizacji Programu Rządowego, PR-6, dotyczącego zwalczania chorób nowotworowych. Program zaplanowano na 15 lat. W pierwszych trzech latach realizacji projektu Instytut w Krakowie otrzymał pierwszy w Polsce „symulator” (urządzenie do precyzyjnej lokalizacji napromieniowanych guzów) oraz drugi aparat do telegammaterapii Co60.

Pracownicy naukowcy Oddziału w Krakowie NIO-PIB

Krakowskiemu Instytutowi powierzono rolę koordynatora badań w dziedzinie radioterapii w krajach RWPG.

W tym samym czasie NIO-PIB Oddział w Krakowie nawiązał współpracę z Narodowym Instytutem Przeciwrakowym (NCI) w USA w dziedzinie badań epidemiologicznych oraz Światową Organizacją Zdrowia (WHO) w dziedzinie badań nad czerniakiem.

Rok	Profesorowie	Docenci/ od 2010 r. prof. nadzw. / od 2018 r. profesor Instytutu	Adiunkci	Asystenci	Razem
1989	3	3	22	Asystenci 7 Stasi asystenci 25	60
1990	3	3	25	Asystenci 11 Stasi asystenci 21	63
1991	4	2	26	30	62
1992	5	1	26	30	62
1993	5	3	26	30	64
1994	4	4	25	23	56
1995	4	4	23	27	58
1996	5	4	26	25	60
1997	5	5	25	25	60
1998	5	5	25	25	60
1999	6	8	21	32	67
2000	6	8	24	31	69
2001	7	8	26	32	73
2002	7	9	28	33	77
2003	10	9	29	32	80
2004	11	8	34	29	82
2005	12	6	35	27	80
2006	11	6	40	27	84
2007	12	5	42	27	86
2008	11	5	35	31	82
2009	13	3	36	32	84
2010	13	4	33	32	82
2011	13	7	33	29	82
2012	12	7	25	14	58
2013	13	8	24	13	58
2014	12	8	24	14	58
2015	12	8	24	12	56
2016	8	7	23	10	48
2017	9	6	23	10	53
2018	9	8	17	9	43
2019	7	2	13	9	31
2020	5	3	13	9	30

Pracownie (wybrane) (stan aktualny)

W Pracowni PET/CT NIO-PIB Oddział w Krakowie wykonywanych jest ponad 1500 badań rocznie – dotychczas jedynie z zastosowaniem 18-fluorodeoksyglukozy (18F-FDG). W zdecydowanej większości badań są pacjenci diagnozowani i leczeni przez NIO-PIB Oddział w Krakowie: hospitalizowani bądź leczeni w trybie ambulatoryjnym tak za pomocą tradycyjnego promieniowania fotonowego jak i nowoczesnej protonoterapii. Drugą grupę badanych pacjentów stanowią chorzy z chłoniakami, u których standardowo wykonywany jest tzw. staging, a następnie poprzez wczesną ocenę efektu leczenia kolejne badania kontrolujące przebieg i oceniające terapię po jej zakończeniu. Trzecia główna kategoria badań PET/CT obejmuje pacjentów leczonych chirurgicznie, w dużej mierze z powodu rozpoznanego czerniaka jak i rozrostów nowotworowych w obrębie jamy brzusznej, ocenianych pod kątem wyjściowego zaawansowania i efektu leczenia. Jako jedna z bardzo nielicznych pracowni PET/CT w kraju we wspomnianych sytuacjach klinicznych stosujemy dodatkowo kontrast dojelitowy ułatwiający ocenę zmian i interpretację miejsc wychwytu znacznika.

W Pracowni Medycyny Nuklearnej krakowskiego oddziału NIO-PIB, dysponującej urządzeniem hybrydowym SPECT/CT, wykonywane są procedury diagnostyczne i terapeutyczne. Procedury diagnostyczne (ok. 2300 rocznie) to w głównej mierze badania kośćca (techniki whole body i SPECT/CT), scyntygrafia dynamiczna nerek oraz lokalizacja węzła wartowniczego, wykonywane w ramach rutynowej opieki nad pacjentem onkologicznym, klinicznych badań naukowych oraz na zlecenie podmiotów zewnętrznych.

Badania wykonywane na podstawie skierowań z podmiotów zewnętrznych obejmują także scyntyografię trójfazową kośćca wykonywaną w ramach diagnostyki zapaleń układu kostnego i powikłań alloplastyki stawów.

Procedury terapeutyczne realizowane w Pracowni przeznaczone są dla pacjentów z przerzutami do kośćca i wykorzystują preparaty strontu 89, samaru 153 oraz radu 223, przy czym leczenie preparatem radu 223 odbywa się w ramach programu lekowego Ministerstwa Zdrowia dla pacjentów z rozsianym hormonoopornym rakiem gruczołu krokowego.

**Prezesa
(Przewodniczący)
Zarządów
Głównych
Towarzystw
Naukowych**

Protonoterapia

Pracownia Radiobiologii, potem Zakład Radiobiologii Klinicznej który funkcjonował w latach 1988-2017 kierowany przez prof. dr hab. Annę Gasińską.

W początkowym okresie działalności Pracownia odegrała istotną rolę w przygotowaniu podstaw radioterapii neutronowej, ocenie parametrów kinetyki wzrostu nowotworów oraz badaniu ich promienioczułości. W późniejszych latach zakres prowadzonych badań poszerzono o ocenę występowania i badania mechanizmu zjawiska nadwrażliwości na niskie dawki promieniowania jonizującego (HRS), analizę zależności pomiędzy chemio- i promienio-wrażliwością limfocytów a nasileniem odczynów popromiennych oraz analizę wartości prognostycznej wybranych parametrów biologicznych w wybranych nowotworach (rak piersi, odbytnicy i stercza).

Polskie Towarzystwo Onkologiczne:

prof. dr hab. Hanna Kołodziejska-Wertheim (1964–1974)

prof. dr hab. Antonina Marczyńska (1986–1994)

prof. dr hab. Marian Reinfuss (1998–2010)

Polskie Towarzystwo Chirurgii Onkologicznej:

prof. dr hab. Krzysztof Herman (2000–2002)

prof. dr hab. Andrzej Stelmach (2008–2010)

Rada Polskich Towarzystw Onkologicznych:

prof. dr hab. Marian Reinfuss (2000–2010)

W roku 2011 roku w Klinice Okulistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego we współpracy z NIO-PIB Oddziału w Krakowie (wówczas Centrum Onkologii Oddział w Krakowie) – rozpoczęto stosowanie radioterapii protonowej u chorych na czerniaka błony naczyniowej oka. W Klinice Okulistyki prowadzona była diagnostyka chorych, kwalifikacja do leczenia i wstępne przygotowanie do radioterapii protonowej. W NIO-PIB Oddziału w Krakowie dokonywano akceptacji planu leczenia i nadzorowano jego przebieg (pod kierunkiem dr hab. Beaty Sas-Korczyńskiej). Ponadto w Zakładzie Radiologii i Diagnostyki Obrazowej, na aparacie MRI- wykonywano badania pacjentów po założeniu znaczników w celu planowania leczenia (wiązki protonowej).

Za datę rozpoczęcia terapii protonowej nowotworów zlokalizowanych poza narządem wzroku można przyjąć 30 grudnia 2016 roku, czyli dzień podpisania pierwszej umowy pomiędzy krakow-

skim oddziałem Instytutu (wówczas Centrum Onkologii) i Instytutem Fizyki Jądrowej. Na potrzeby realizacji umowy powołano do życia Samodzielną Pracownię Radioterapii Protonowej, kierowaną pierwotnie przez dr. hab. n. med. Beatę Sas-Korczyńską, a aktualnie przez dr. Tomasza Skórę. Do radioterapii protonowej kwalifikowani są chorzy na złośliwe nowotwory wymienione w rozporządzeniu Ministra Zdrowia (MZ) a także – dodatkowo – chorzy biorący udział w prospektywnych badaniach klinicznych zaakceptowanych przez Komisję Bioetyczną oraz zakwalifikowani przez Krajowego konsultanta w dziedzinie radioterapii. Liczba chorych u których zastosowano terapię protonową rośnie sukcesywnie: początkowo (w latach 2017-2018) leczonych było 73 pacjentów rocznie, aktualnie jest ona dwukrotnie większa. Do chwili obecnej leczeniu poddano ponad 500 chorych.

Psycholog

Psycholog w Instytucie Onkologii w Krakowie był obecny już od lat 70., co w tamtym okresie było ewenementem. Mgr Teresa Turuk-Nowak, która pracowała w Instytucie do 2018 roku jest jedną z pionierek psychoonkologii w Polsce, wielki jest także jej wkład w działalność Krakowskich „Amazonek”. Po 2018 roku zespół psychoonkologów tworzą mgr Paulina Zielińska i mgr Izabela Taborska, prowadząc kompleksową opiekę psychologiczną pacjentów aktualnie hospitalizowanych, jak i leczonych w trybie ambulatoryjnym, na wszystkich etapach leczenia. Udzielane jest również wsparcie psychologiczne osób bliskich pacjentom oraz prowadzona jest działalność psychoedukacyjna skierowana do personelu medycznego. Psychoonkologzy NIO-PIB Oddziału w Krakowie mają też duży wkład w działalność naukową, regularnie publikując prace w czasopiśmie naukowych.

Publikacje

Tylko w latach 1995–2021 pracownicy Instytutu opublikowali ponad 2500 oryginalnych doniesień naukowych, prac poglądowych i opisów przypadków w czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Wiele z tych doniesień ukazało się w czasopiśmie o wysokim współczynniku (IF). Jedną z oryginalnych publikacji w tego okresu jest prawdopodobnie najczęściej cytowana (wg PubMed blisko 500, wg Web of Science - 289 razy) praca, której autorami są wyłącznie pracownicy naukowcy Instytutu w Krakowie: prof. Marian Reinfuss i wsp.

Redaktorzy
naczelni
czasopism
branżowych

Rezonans
magnetyczny

Reinfuss M, Mituś J, Duda K, Stelmach A, Ryś J, Smolak K. The treatment and prognosis of patients with phyllodes tumor of the breast: an analysis of 170 cases. *Cancer* 1996 Mar 1;77(5):910-6

Nowotwory (Pol J Oncol)

prof. dr hab. Hanna Kołodziejaska-Wertheim (1974–1980)
prof. dr hab. Wojciech Wysocki (2018–nadal)

Diagnostyka Laboratoryjna:

prof. dr hab. Antonina Marczyńska (1989–1992)
prof. dr hab. Jan Kanty Kulpa (1992–nadal)

Polish Journal of Pathology (czasopismo z listy filadelfijskiej: IF 1.072

prof. dr hab. Janusz Ryś (2009–nadal)

Therapeutic Advances in Hematology (czasopismo z listy filadelfijskiej: IF 2020 – 7,167, z grupy SGE Journals, prof. dr hab. Wojciech Jurczak – Associate Editor (2020–dotychczas)

W 2003 roku pojawił się pierwszy rezonans magnetyczny Picker, który wobec braku miejsca na Garncarskiej zainstalowano w budynku Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Umowa była wzajemna. Szpital Uniwersytecki użyczył lokalu a NIO-PIB Oddział w Krakowie użyczył rezonansu.

Telefon zaufania

W czerwcu 1982 za zgodą prof. dr hab. Jana Skotyszewskiego uruchomiono w krakowskim IO pierwszy telefon zaufania. Telefon został udostępniony dla pacjentów w godzinach popołudniowych; dyżurowali przy nim lekarze specjaliści.

Tomograf komputerowy

W roku 1996 Instytut został wyposażony w pierwszy tomograf komputerowy jednorzędowy, na którym wykonywano średnio 5 badań dziennie i to najczęściej badania ograniczone do jednego odcinka anatomicznego. W kolejnych latach następował rozwój tej techniki i obecnie wykonywanych jest od 30 do 40 badań dziennie zwykle wieloodcinkowych. Aktualnie NOI-PIB Oddział w Krakowie dysponuje trzema tomografami komputerowymi.

Units (ang.)

Units – angielska nazwa dla tworzonych Centrów Kompetencji Leczenia Raka (w odniesieniu do poszczególnych narządów). NIO-PIB Oddział w Krakowie jest jedyną w Małopolsce jednostką (od 1 stycznia 2021 roku) świadczącą pełnoprofilowe usługi z zakresu diagnostyki, leczenia i długoterminowej opieki nad chorymi na raka i inne nowotwory piersi i zarazem ośrodkiem o najwyższym poziomie referencyjności i ośrodkiem konsultacyjnym dla chorych na raka piersi (Breast Unit). W planach na najbliższe lata jest powołanie kolejnych centrów kompetencji leczenia raka w tym; raka jelita grubego (colorectal unit) i nowotworów urologicznych (urological unit).

Współczynnik oddziaływania (IF – impact factor)

Do podstawowych zadań Instytutu należy działalność naukowo-badawcza. Jednym z wymiernych efektów tej działalności jest liczba opublikowanych prac naukowo-badawczych. Tylko w latach 1995–2021 pracownicy Instytutu opublikowali ponad 2500 oryginalnych doniesień naukowych, prac poglądowych i opisów przypadków w czasopismach krajowych i zagranicznych. Wiele z tych doniesień ukazało się w czasopismach o wysokim współczynniku oddziaływania (IF – impact factor). Poniżej, w tabeli zestawiono autorów, którzy w swoim dorobku mogą pochwalić się pracami o najwyższym współczynniku oddziaływania (łączny Impact Factor >200) oraz najwyższej wartości indeksu MNiSW. W zestawieniu uwzględniono jedynie publikacje z afiliacją NIO-PIB w Krakowie.

Imię nazwisko stopień	Klinika/ Zakład	IF	MSW
prof. Jadwiga Rachtań	Zakład Epidemiologii	814,158	3763
prof. Wojciech Jurczak	Klinika Onkologii Klinicznej – Pododdział Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego	617,405	3970
prof. Janusz Ryś	Zakład Patomorfologii Nowotworów	364,923	4001
prof. Paweł Blecharz	Klinika Ginekologii Onkologicznej	195,282	1655
dr hab. Małgorzata Klimek	Klinika Radioterapii	118,288	485
prof. Kazimierz Karolewski	Klinika Ginekologii Onkologicznej	72,299	161
prof. Monika Długosz-Danecka	Klinika Onkologii Klinicznej – Pododdział Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego	70,299	1160
dr hab. Beata Biesaga-hab. NIO	Zakład Patomorfologii Nowotworów	69,482	911
dr hab. med. Agnieszka Adamczyk	Zakład Patomorfologii Nowotworów	69,051	725
dr hab. Bożena Cybulska-Stępa	Klinika Onkologii Klinicznej	55,106	1796
dr hab. Jerzy W. Mituś	Klinika Chirurgii Onkologicznej	53,845	940
dr Damian Kabat	Zakład Fizyki Medycznej	52,951	1053
dr med. Anna Mucha-Malecka	Zakład Radioterapii	52,117	847

Zakłady (charakterystyka)**Zakład Patomorfologii Nowotworów**

Sześć pracowni świadczących wysokospecjalistyczne usługi z zakresu diagnostyki morfologicznej, t. j. Pracownie: Histologiczna, Immunohistochemii i Technik Specjalnych, Rozrostów Układu Chłonnego, Cytometrii Przepływowowej, Mikroskopii Elektronowej oraz Pracownia Molekularno-Genetyczna. 10 lekarzy specjalistów patomorfologów w łącznym wymiarze 8 etatów, 20 biologów (w tym 2 w stopniu doktora habilitowanego oraz 5 w stopniu dr nauk medycznych lub biologicznych) i 8 techników analityki medycznej.

Rocznie:

- ok. 9000 badań histologicznych (w przeliczeniu na liczbę bloczków parafinowych - 43 000),
- 3000 badań cytologicznych (biopsje aspiracyjne cienkoigłowe i badania z cytologii złuszczeniowej),
- 3000 badań immunohistochemicznych (t. j. 13 000 odczynów),
- 370 badań (2700 testów) immunofenotypowych na potrzeby diagnostyki rozrostów układu chłonnego wykonywanych w Pracowni Cytometrii Przepływowej,
- 800 testów molekularnych metodą FISH/CISH, w tym oznaczenia statusu genu HER2 w rakach sutka i oznaczenia rearanżacji genów związanych z powstawaniem mięsaków

Ponad 1500 oznaczeń pozostałymi technikami molekularnymi (250 oznaczeń mutacji BRAF, KRAS, NRAS lub BRCA1/2 na potrzeby leczenia spersonalizowanego oraz ponad 1250 badań dla Poradni Genetycznej- analiza mutacji BRCA1/2, PALB2, CHEK2 w ramach profilaktycznego programu opieki nad rodzinami o zwiększonym ryzyku zachorowania na nowotwory złośliwe.

Zakład Radioterapii

Prowadzi działalność leczniczą w zakresie tele- i brachyterapii oraz leczenie chorych radioizotopami a także badania kliniczne. Prowadzone badania dotyczą analizy wskazań do radioterapii nowotworów o różnych lokalizacjach i oceny wyników ich leczenia oraz opracowywania nowych technik radioterapii. W zakładzie wdrożono do rutynowego stosowania m.in. takie techniki jak: IMRT, napromienianie z „bramkowaniem oddechowym”, stosowanie klinów dynamicznych, kojarzenie radioterapii z hipertermią. Istotnym elementem działalności Zakładu są prace nad nowymi sposobami frakcjonowania dawki promieniowania (hipo- i hiperfrakcja), wskazaniami do leczenia skojarzonego (chemicznego i napromienianiem) oraz możliwością zastosowania nowych rodzajów promieniowania (protony). U chorych zakwalifikowanych do brachyterapii wykonywane są procedury terapii śródtkankowej nowotworów stercza i piersi.

Aktualnie NOI-PIB Oddział w Krakowie dysponuje trzema tomografami komputerowymi.

Dyrektor Oddziału prof. dr hab. n. med. Janusz Ryś

Pełnomocnik Dyrektora Oddziału ds. Ochrony Informacji Niejawnych i Obronnych - Leszek Sarna

Pełnomocnik Dyrektora Oddziału ds. Badań Klinicznych - dr hab. n. med. Bożena Cybulska-Stopa

Zespół Radców Prawnych – koordynator: Anna Kordylewska

Inspektor Ochrony Danych - Dawid Bochenek

Inspektor Ochrony Radiologicznej - Anna Dziecichowicz

Rzecznik Prasowy – Katarzyna Strzałkowska

Kapelan – o. Mariusz Urbanek

Zastępca Dyrektora ds. Lecznictwa prof. dr hab. n. med. Stanisław Kłęk

Klinika Radioterapii - kierownik: dr hab. n. med. Małgorzata Klimek

Klinika Chirurgii Onkologicznej – kierownik: prof. dr hab. n. med. Stanisław Kłęk

Klinika Ginekologii Onkologicznej – kierownik: prof. dr hab. n. med. Paweł Blecharz

Klinika Urologii Onkologicznej - kierownik: prof. dr hab. n. med. Andrzej Stelmach

Klinika Onkologii Klinicznej – kierownik: dr n. med. Marek Ziobro

Pododdział Leczenia Nowotworów Układu Chłonnego - kierownik: prof. dr hab. n. med. Wojciech Jurczak

Oddział Chemioterapii Diennej - kierownik: dr n. med. Marek Jasiówka

Zakład Radiologii i Diagnostyki Obrazowej - kierownik: dr n. med. Joanna Anioł

Zakład Patomorfologii Nowotworów - kierownik: prof. dr hab. n. med. Janusz Ryś

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Zakład Analityki i Biochemii Klinicznej - kierownik: mgr inż. Krzysztof Reinfuss

Zakład Fizyki Medycznej - kierownik: mgr inż. Damian Kabat

Zakład Radioterapii - kierownik: dr n. med. Elżbieta Pluta

Blok Operacyjny - dr n. med. Janusz Jaszczyński

Przychodnia Przykliniczna - kierownik: dr n. med. Anna Brandys

Samodzielna Pracownia Radioterapii Protonowej - kierownik: dr n. med. Tomasz Skóra

Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii - p.o. kierownika: lek. Małgorzata Wilczek

Pielęgniarka Naczelną - mgr piel. Anna Dutkiewicz

Pielęgniarka Epidemiologiczna - mgr piel. Dorota Dyga-Troczyńska

Centralna Sterylizatornia - kierownik: mgr piel. Danuta Faber

Apteka - kierownik: mgr farm. Halina Krzystek-Matecka

Rehabilitant - mgr Paweł Bajorek, mgr Klaudia Pawlina

Psycholog - mgr Paulina Zielińska, mgr Izabela Taborska

Zastępca Dyrektora ds. Naukowych

Dział Nauki - Wioletta Bobek, mgr Magdalena Ślusarczyk

Zakład Epidemiologii - kierownik: prof. dr hab. n. med. Jadwiga Rachtań

Dział Badań Klinicznych - kierownik: mgr Anita Gesing-Bochenek

PION ADMINISTRACYJNY

Zastępca Dyrektora ds. Zarządzania i Finansów mgr inż. Waldemar Styło

Główna Księgowa, Dział Finansowo-Księgowy - kierownik: Joanna Ciećkiewicz

Dział Organizacyjny - kierownik: Małgorzata Tomczyk

Dział Administracyjno-Techniczny - kierownik: Agnieszka Dudzińska

Dział Spraw Pracowniczych, Płac i Spraw Socjalnych - kierownik: Anna Łepik

Dział Kontraktowania, Rozliczeń i Controllingu - kierownik: Piotr Muniak

Dział Zamówień Publicznych i Zaopatrzenia - kierownik: Radosław Bożek

Dział Informatyki - kierownik: Sylwester Włodyga

Archiwum Dokumentacji Medycznej - kierownik: Krzysztof Wrona

Stanowisko ds. BHP - Jadwiga Pacyga

Stanowisko ds. p/poż - Agnieszka Sroka

KOMITET ORGANIZACYJNY

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego -

prof. dr hab. n. med. Kazimierz Karolewski

Dyrektor NIO -PIB Oddziału w Krakowie -

prof. dr hab. med. Janusz Ryś

Prof. dr hab. n. med. Stanisław Kłęk

mgr inż. Waldemar Styło

dyrektor Krakowskiego Komitetu Zwalczania Raka -

mgr Madgalena Chuderska

prof. dr hab. n. med. Andrzej Stelmach

prof. dr hab. n. med. Paweł Blecharz

prof. dr hab. n. med. Jerzy Jakubowicz

prof. dr hab. n. med. Wojciech Jurczak

prof. dr hab. n. med. Jadwiga Rachtan

dr hab. n. med. Monika Długosz- Danecka, prof. NIO-PIB

dr hab. n. med. Maciej Modrzejewski, prof. NIO-PIB

dr hab. n. med. Beata Biesaga, prof. NIO-PIB

dr hab. n. med. Teresa Kowalska

dr hab. n. med. Małgorzata Klimek

dr hab. n. med. Agnieszka Adamczyk

dr n. med. Joanna Anioł

dr n. med. Marek Jasiówka

dr n. med. Janusz Jaszczyński

dr n. med. Marek Ziobro

dr n. med. Elżbieta Pluta

dr n. med. Anna Mucha-Małecka

mgr Sylwester Włodyga

mgr Krzysztof Reinfuss

mgr farm. Halina Krzystek-Małecka

mgr Małgorzata Tomczyk

mgr Joanna Ciećkiewicz

mgr Anna Dutkiewicz

mgr Anna Łepik

mec. Anna Gut

redaktor Katarzyna Strzałkowska

sekretariat: mgr Alicja Antkowska, mgr Małgorzata Paciorek

WSPÓŁPRACA

**Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego**
ul. Basztowa 22

Teatr Groteska w Krakowie
ul. Skarbowa 2

**Pałac Wielopolskich – siedziba
Prezydenta Miasta Krakowa**
pl. Wszystkich Świętych 3-4

**Narodowy Instytut Onkologii
im. M. Skłodowskiej Curie –
Państwowy Instytut Badawczy
Oddział w Krakowie**
ul. Garncarska 11